

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах глобалізації, стрімкого розвитку інформаційного суспільства як пріоритетного напрямку державної політики розвинених країн світу, входження України у європейський соціокультурний простір відбувається модернізація освіти в країні, основним інструментом якої виступає інформатизація. Не оминув цей процес і систему дошкільної освіти, уже зроблено впевнені кроки. Так курс на інформатизацію дошкілля задекларовано в ряді державних документів. Зокрема, Державною цільовою соціальною програмою розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року передбачено проведення комп'ютеризації дошкільних закладів з підключенням до Інтернету. У стандарті дошкільної освіти окреслено зміст інформаційної компетенції дошкільника; у рекомендованих Міністерством освіти і науки, молоді і спорту програмах («Дитина в дошкільні роки», «Дитина», «Я у Світі») розкрито зміст розвитку окремих аспектів інформаційної культури дитини, передбачено можливість використання сучасних інформаційних технологій в роботі з дітьми дошкільного віку. Проведено низку наукових досліджень з проблеми впровадження сучасних інформаційних засобів навчання в освітньо-розвивальне середовище дошкільного закладу, позитивний вплив комп'ютерних технологій на різні аспекти розвитку особистості дошкільника за умови їх розумного застосування, дотримання гігієнічних та ергономічних вимог підкреслюється в дослідженнях С. Іванової, Г. Лаврентьевої, С. Новосолової, С. Пейперт, Дж. Нокс, О. Тараненко та інших вчених. Зокрема, відмічається перевага комп'ютера над іншими засобами навчання, доводиться ефективність інформаційних технологій для розвитку наочно-образного, логічного мислення, творчої активності, інтелектуального, естетичного розвитку, окреслено позитивний вплив роботи за комп'ютером на стійкість уваги, розвиток наполегливості і терпіння дітей дошкільного віку.

Однак, на шляху інформатизації першої сходинки освіти в Україні спостерігається ряд проблем, зокрема:

- повільні кроки організації комп'ютерно-ігрових комплексів в дошкільних закладах;
- недостатній рівень інформаційної компетентності як складової професійної компетентності фахівців у галузі дошкільної освіти;
- низька якість комп'ютерних програм для дітей дошкільного віку;
- відсутність усталеної, виваженої, науково обґрунтованої технології застосування сучасних інформаційних технологій в освіті дітей дошкільного віку.

Коротко окреслимо кожну проблему.

Не зважаючи на ухвалені програми організація розвивального середовища комп'ютерно-ігрових комплексів в дошкільних закладах відбувається повільними темпами. Комп'ютерно-ігровий комплекс – це середовище, яке складається з комп'ютерної зали (кімнати), ігрової зали та зали релаксації [2; 5]. Згідно з Г. Лаврентьевою [5] комп'ютерна кімната має бути площею не менше 30 м², оснащена 5 – 7 комп'ютерами, меблями спеціальної конструкції, інтерактивною дошкою. Ігрова кімната, оснащена комплектом м'яких модулів та спортивним комплексом також повинна мати площу не менше 30 м² і забезпечувати можливість підготовки дитини до осмисленої роботи за комп'ютером. Нарешті, кімната релаксації – зона психологічного розвантаження, яку рекомендують оформити у вигляді зимового саду [5]. Тож, організація комп'ютерно-ігрового комплексу вимагає відповідного оформлення приміщення щонайменше однієї групової кімнати. Такі комплекси становлять гордість одиниць дошкільних закладів столиці, поодинокі випадки такої розкоші трапляються в регіонах, в решті дошкільних закладах країни процес «комп'ютеризації» в кращому випадку зводиться до наявності одного – двох персональних комп'ютерів, найчастіше в адміністрації ДНЗ.

Формування інформаційної компетентності як складової професійної компетентності фахівців у галузі дошкільної освіти сьогодні відбувається через

викладання відповідних дисциплін у ВНЗ. Так, студенти спеціальності «дошкільна освіта» Київського університету імені Бориса Грінченка вивчають дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» (ОКР «бакалавр») та «Сучасні інформаційні технології в дошкільній освіті» (ОКР «магістр»), подібні дисципліни викладаються і в інших педагогічних ВНЗ України, які готують спеціалістів дошкільної освіти. Однак, з одного боку, викладання таких дисциплін введено відносно недавно, з іншого – не секрет, що молодь не поспішає на роботу за фахом, і середній вік вихователів ДНЗ, як правило, коливається в межах 45 років. Тож, виникає проблема формування усіх складових інформаційної компетентності того фахівця, який уже безпосередньо працює з дітьми.

Не менш болючим є питання низької якості програмного забезпечення для дітей дошкільного віку. Ті розвивальні програми, ігри, що пропонує ринок у багатьох випадках орієнтовані на індустрію розваг, шкільні методики навчання. Зміст ігрових та навчальних програм, їх тривалість і оформлення під час будується без урахування психології дошкільника, принципів дошкільної дидактики, вимог фахових методик. Відтак розробка ігрових комп'ютерних програм для дітей, створення інформаційно-методичного забезпечення дошкільної освіти вимагає консолідації зусиль психологів, фахівців дошкільної освіти, комп'ютерного програмування. У свою чергу, готовий продукт повинен проходити жорсткий контроль, адже мова йде не лише про якість засвоєння знань, формування умінь та навичок, але й про фізичне і психічне здоров'я дитини, розвиток людської особистості. В іншому ж випадку педагог має бути готовим до самостійної розробки необхідних навчальних комп'ютерних програм для дітей, що вимагає від нього достатнього рівня інформаційної компетентності.

І остання проблема - відсутність усталеної, виваженої, науково обґрунтованої технології застосування сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі з дітьми дошкільного віку. Незважаючи на численні наукові

дослідження з даного питання відсутній єдиний підхід щодо віку дітей з якого слід вводити комп'ютер в освітній процес (пасивне і активне використання), зміст ознайомлення дошкільника з комп'ютером і формування конкретних умінь, періодичність застосування комп'ютера протягом дня та тижня, не менш важливе питання тривалості занять, так час роботи дитини за комп'ютером в різних наукових дослідженнях коливається від 7 до 15 хв.

Отже, окреслені проблеми можна образно назвати «білими плямами» інформатизації дошкільної освіти, успіх якої неможливий без усунення кожної з цих проблем.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво, 2012.– 26 с.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України; наук. ред. та упоряд. О. Л Кононко. - К. Світич, 2008. – 430 с.
3. Іванова С. М. Вплив комп'ютерних ігор на формування елементів логічного мислення у дітей старшого дошкільного віку [Електронний режим] / С. М. Іванова – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em2/content/07ismaps.html>
4. Лаврентьева Г. П. Застосування інформаційних технологій та їх вплив на результати навчально-виховного процесу в дошкільних закладах / Ю. О. Жук, О. І. Вольневич; Г. П. Лаврентьева, О. В. Овчарук; Ю. М. Богачков; І. Д. Малицька; З. О. Мотилькова. // Засоби і технології єдиного інформаційного

- освітнього простору [Текст] : наукове видання / Інститут засобів навчання АПН України; За ред. В . Ю. Бикова, Ю. О. Жука. – К. : Атіка. – 2004. – С. 109 –116.
- 5.Лаврентьева Г. П. Комп'ютерно-ігровий комплекс у дошкільному закладі / Г. П. Лаврентьева // Дошкільне виховання. – 2003. – № 1. – С. 10 – 12.
- 6.Новоселова С. Л. Компьютерный мир дошкольника / С. Л. Новоселова, Г. П. Петку – М.: Новая школа, 1997. – 128 с.
- 7.Нокс Дж. Что могут дать компьютеры педагогике: Взгляд из американской школы / Дж. Нокс // Информатика и образование. – 1991. – № 5. – С. 107-112.
- 8.Тараненко О. Ю. Модель предметно-ориентированной компьютерной среды развивающего обучения детей дошкольного возраста: автореф. на соискание науч. степени канд. пед. наук: 13.00.02 / О.Ю. Тараненко – СПб.: 1999. – 24 с.